

Pravá ledvina (povídka)

Right Kidney (short story)

JAROSLAV MALINA

Ústav antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Vinařská 5, 603 00 Brno

Irena Mrázová byla v mé poradně počtvrté. Doporučil ji její soused a můj kamarád ze sauny Tomáš Mlejnek, který rodinu Mrázových léta zná. Paní Mrázové bylo přes čtyřicet. Vypadala na svůj věk dobře a sama si myslela, že vypadá ještě mnohem lépe a hlavně mladě. Podávala ruku trochu zvláštním způsobem, pokaždé jsem si musel všimnout laku na nehtech; byl perfektní, bez sebemenšího škrábnutí. Snaha o dokonalost byla až přehnaná, kdyby jí trochu ubrala, nabyl by její vzhled mladistvé svěžesti, po které tolik toužila a která jí očividně chyběla. Jak by se asi tvářila, kdyby jí to někdo řekl? Úsilí o dokonalost určitě vyžadovalo značnou námahu a nepochybně jí zabíralo hodně času – navíc k starostem o domácnost, vilu, zahradu a dvě dorůstající děti. Přes všechnu úpornou snahu zakrýt začínající vrásky drahou kosmetikou vypadala unaveně a ustaraně. A svými projevy dávala najevo nespokojenost. Doslova z ní číselo. Příčinou byl manžel. Vystudoval dálkově techniku a jako strojní inženýr působil na stavbách v zahraničí. To znamenalo pro rodinu dům, luxusní zařízení, ale také odcizení, které vyvrcholilo v manželskou krizi.

Paní Mrázová se posadila proti mně do ošoupaného křesílka. Nabídl jsem jí kávu. S milým úsměvem souhlasně pokývla, ale když otvírala kabelku, chvěly se jí ruce a do tváře se vrátil ustaraný výraz. Zdvořile mi kávu oplatila dlouhou chesterfieldkou, přestože z předchozích návštěv věděla, že jsem nekuřák.

„Ještě pořád nekouřím, zůstávám při starém. Ale co je u vás nového?“ Neodpustil jsem si jemné rýpnutí. Ze zkušenosti jsem však věděl, že je ani nepostřehne, a musel jsem jí dát příležitost, aby se mohla vymluvit. Chtěla ode mne radu a pomoc, avšak od počátku byla rozhodnuta: nebude dál žít, jak žila, k tomu už nemá sílu, nikoho nemá, ale se svým mužem se rozvede, stejně se pořád jenom hádají, kvůli všemu, dokonce i před dětmi. Pepík se při každé sebemenší nesrovnalosti sebere a odejde pracovat na zahradu nebo do garáže anebo do dílničky. Přijde pak až v deset večer, pustí si televizi a není ochoten o ničem diskutovat. Od všech problémů se distancuje a nechce je řešit. Všechno musí udělat ona. Než se Pepík vrátil z posledního zahraničního pobytu, vyměnila všechn nábytek, nechala vytapetovat a natáhnout všude nové koberce, barevnou televizi jí zapojili na poslední chvíli, musela si kvůli tomu vzít dva dny dovolené a pak ještě náhradní volno, aby jim mohli včas přivést sedací soupravu, dokonce kvůli požadovanému odstínu jela až do Znojma. Ale on je tak nevděčný! Nová francouzská postel je pro něho nepohodlná, příliš měkká na jeho plotýnky, nehodlá na ní spát.

Podobných důvodů měla v zásobě desítky. Bylo zarážející,

jak dokáže všechno obrátit proti svému manželovi. Většinou dokonce ve svůj neprospěch. Pracovala jako konstruktérka ve výzkumném ústavu a všichni její mužští kolegové byli lepší a úplně jiní než Pepík: denně jí řeknou něco pěkného, což Pepík neudělal celých dvacet let! Přitom byla sečtělá a i rozumná... A já nebyl schopen objevit, z čeho její malicherné problémy vyvstávají. Nenacházel jsem důvod, proč se jí zdají tak světoborné a proč se stále vrací k věcem dávno vyřešeným a bolestínsky je kupí. Marně jsem se jí snažil přesvědčovat, že kdyby požádala o rozvod, teprve pak by jí nastaly skutečné problémy.

V duchu jsem si zrekapituloval celý případ. Paní Mrázová si zatím zapálila cigaretu, hluboce zatáhla a pomalu vyfukovala kouř. Zdálo se mi, že je dnes klidnější.

„Všechno je stále horší, pane doktore!“ zahořekovala. „Představte si, Pepík nakonec koupil Sierru červené barvy! Je to krásná jasná barva, ale my jsme celá rodina chtěli šedomodrou metalízu, i Martina a Sandru jsem přesvědčila. Jde přece o současný hit a v tuzexu ji dostali poprvé. Manžel nás však postavil před hotovou věc. Vůbec se na nás neohlížel. Argumentoval, že červená barva je na silnici bezpečnější!“ Svým horlením se rozjitřovala, nedařilo se mi přerušit tok jejích slov. Konečně si uvědomila svou cigaretu.

„Paní Ireno,“ začal jsem vemlouvavě. „vy jste taková rozumná. Nemohla byste se smířit s červenou barvou? Vždyť je docela pěkná, jak sama říkáte, a při provozu je opravdu bezpečnější, což je statisticky prokázáno.“

„My už červenou Sierru nemáme,“ mávla rukou. „Manžel ji vyměnil za šedomodrou metalízu. Ale vedoucímu jsem musela volat zase já! Díky bohu, ještě ji měli! Pan vedoucí je neobyčejně šarmantní, moc milý člověk. Když jsem mu vysvětlila náš problém, ochotně mi ji zarezervoval, než manžel přijede.“ Řeči Mrázové mě dokonale nadzvedly. Jí chybějí jediné opravdové problémy.

„Paní Mrázová!“ vyjel jsem naštaně a varovně pokračoval. „Doma si pěkně třikrát pomalu přeříkejte, co jste mi vykládala. Manžel se odmítá s vámi dohadovat, udělá všechno, jak si přejete. Jestliže něco vykoná po svém, vy nejste spokojená. On se tedy sebere a zařídí se podle vašeho přání! To je opravdu strašné, jaký je sobec! Všechno si pěkně rozebírejte a přemýšlejte, jestli náhodou nejednáte sobecky vy! Při vši vaší práci pro rodinu.“

Zrudla, prudce zamáčkla cigaretu, vstala, otočila se ke dveřím a bez pozdravu odešla.

Vzápětí jsem svého jednání zalitoval. Zhrozil jsem se. Poprvé za celých dvanáct let praxe jsem do vztahu s klientem vložil své osobní neprofesionální pocity. Jako bych zapomněl, že paní Mrázová je pacient, dokonce dost vážný pacient: chápat nicotné malichernosti jako životní katastrofy je závažná porucha, která v případě Mrázových ohrožuje nejen zdraví pacientky, nýbrž i její rodinu, hrozí rozvratem, přestože by Mrázovi mohli žít docela spokojeně.

Nevhodná reakce na problémy klientky mě vyvedla z míry. Příčina tkví zřejmě v tom, že sám mám starosti, které nezvládám. Od podzimu, to je skoro půl roku, se necítím dobře. Nikdy mi nic nebylo, nic mě nebolelo, ani hlava, a teď mi bylo

pořád zle. Úporné bolesti hlavy mě sužovaly prakticky nepřetržitě a špatně od žaludku mi bylo skoro každý den. Začalo to třeba zvečera, zčistajasna – a do rána jsem nespál. Celou noc jsem se potil bolestí a ráno jsem pak nevěděl, jestli mě bolí hlava z nevyspaní, nebo jestli je mi špatně od žaludku z bolení hlavy. Žena mi jednou dokonce vnutila jakýsi prášek, ale po něm mi bylo snad ještě hůř, malátností jsem se doslova potácel. Byl jsem přesvědčen, že brát v sedmatřiceti prášky a chodit po doktorech je hloupost. Musí to přejít samo. Bolest mě však vyčerpávala a dnešní nepřiměřená reakce byla varováním a v mé životní filozofii způsobila trhlinu. Možná jde o maličkost, kterou spraví vhodné kapky nebo injekce. Nemá smysl trápit se a způsobovat nepříjemnosti sobě a hlavně jiným. Touto úvahou jsem se uklidnil a po dlouhé době mě bylo docela dobře.

Doma jsem své rozhodnutí vítězoslavně oznámil. Eva, která mě poslední tři měsíce k lékaři posílala nejméně dvakrát denně, kupodivu nejásala. Zkoumavě na mě pohlédla a podobný pohled toho večera několikrát zopakovala. Asi usoudila, že je mi pořádně zle.

K lékaři jsem se vydal druhý den. Bláhově jsem předpokládal, že mé potíže radikálně odstraní pár tablet nebo dvě tři injekce. Netušil jsem, že jakmile jednou zaklepu na dveře ordinace, budu uchopen a z nemoci se mi stane málem životní program. Dalšího půl roku jsem si v čekárnách a u doktorů vynahrádl, co jsem dosud zameškal. Když jsem však shrnul výsledek, zjistil jsem, že o příčinách svých potíží nevím o mnoho víc, než jsem věděl na začátku. Rozdíl byl snad jedině v tom, že zatímco dřív byly moje potíže čistě soukromé a věděl jsem o nich jenom já a částečně moje žena, teď o nich bylo podrobně informováno snad deset erudovaných specialistů. Moje záznamy v kartotékách různých ambulancí a oddělení se rozrůstaly o další výsledky laboratorních testů a záznamy z vyšetření na různých speciálních, a dokonce unikátních přístrojích.

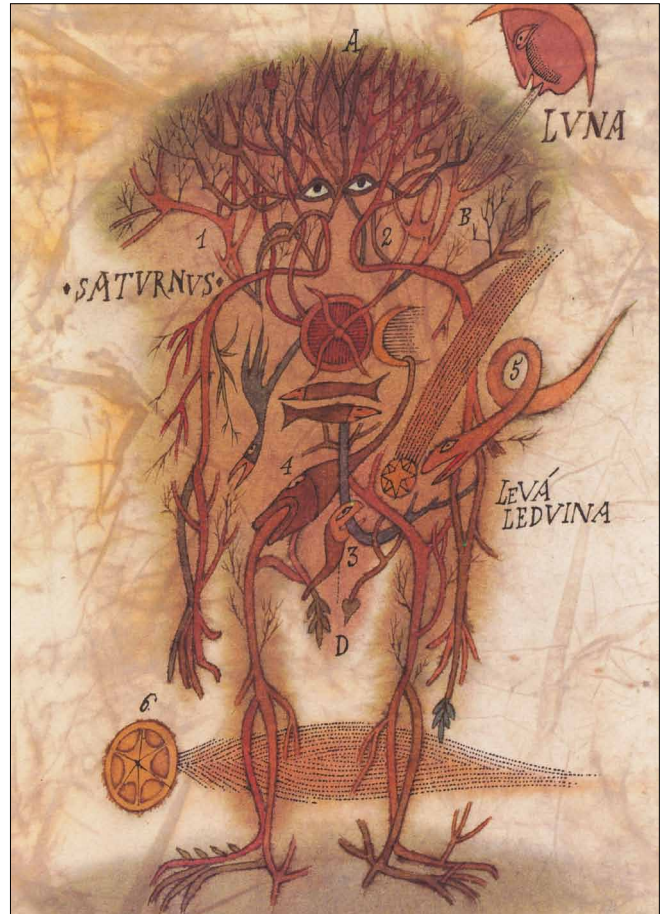
K vyčerpání z bolestí, které nepolevovaly, přibyla otupělost a únava z chození po vyšetřeních. Žena zatím nastudovala všechny možné diety a pečlivě sledovala, po kterém jídle je mi hůř a co mi naopak dělá dobře. Myslím, že by svými znalostmi o správné výživě strčila do kapsy leckterou dietní sestru. Experimentovala a snažila se, aby se i jídlo bez tuku a koření dalo jakžtakž jíst. Evu stála moje dieta hodně námahy a starání. Litoval jsem ji a byl jsem střídavě na sebe strašně naštvaný, že jen přidělávám starosti, a střídavě jsem zase upadal do bezmocné apatie. Ocitli jsme se v začarovaném kruhu a nedokázali se z něho vymanit.

Jednou v takovém rozpoložení, kdy jsem se zase potil bolestí a Eva byla z bezmocnosti zoufalá, váhavě spustila:

„Víš, slyšela jsem ..., v Mrákotíně je nějaký bylinář. Jmenuje se myslím Mikulík. Má svou speciální bylinkovou směs ... Takový zdravotní čaj. Některým lidem prý pomohl.“

Při řeči mě zkoumavě pozorovala. Věděla, co si o takových mastičkářích myslím. Byla proto prozíravě ve střehu, aby včas své návrhy zarazila. Já byl v koncích a byl bych ochoten zkusit cokoli, co dávalo alespoň špetku naděje a mohlo třeba jen náhodou pomoci.

„On je asi takový přírodní člověk.“ Když jsem neprotesto-

Adolf Born, *Pravá ledvina*, 2010, pastel, 40x28 cm.

val, pokračovala důrazněji. „Zkoumá účinky všech bylinek. Zřejmě se v nich dobře vyzná, ale je patrně trochu podivín. Věří, že má v sobě zvláštní přírodní sílu. Každému se prý zadívá upřeně do očí a potom mu přejíždí kolem těla jakousi kovovou spirálkou. Říká se, že má schopnost poznat nemoc podle toho, jak se mu spirála v ruce chvěje. Pak určí dávky, kdy a kolik se má toho čaje vypít.“

Tázavě na mě pohlédla. Mlčel jsem, neměl to být výraz nesouhlasu, zrovna jsem nemohl bolestí ani promluvit.

„Bylinky by snad v žádném případě nemohly uškodit. A proč by se v tvém případě nemohl strefit. – Najít bylinky, které by opravdu pomohly!“ řekla naléhavě.

I při té otupující bolesti jsem musel ocenit, jaký je dobrý psycholog. Dokázala odhadnout směr mých úvah a v pravé chvíli zabrnkala na strunu náhody. Jen moje dlouhé mlčení si zřejmě špatně vyložila. Znejistěla a vrátila se k původnímu opatrnému tónu.

„Vždyť i lékaři zdůrazňují, jak důležitá je správná výživa. Přiznávají, že mnohdy nedoceňujeme, jaký poklad máme v léčivých rostlinách.“

Pozitíří jsme si vzali dovolenou. Cestou autem jsme se vzájemně ujišťovali: dávno přece toužíme po takovém výletu, Vysočinu moc neznáme a pátkem si prodloužíme víkend a pořádně si odpočineme. Ve skutečnosti však tyto řeči měly zakrýt

rozpaky. Oba jsme se přece jenom trochu styděli, že v koutku duše doufáme v pomoc bylinkáře.

Popravdě naše cesta žádným odpočinkem nebyla, dávala naopak dost zabrat. Bylo skoro dvacet stupňů pod nulou, topení ve škodovce jelo naplno, a přesto nám moc teplo nebylo. Přitom jsme dvakrát málem uvízli v závějích. Asi patnáct kilometrů před Mrákotínem se zdálo, že vůbec nedojedeme. Od rána hustě sněžilo a v místech, kde se silnice zužovala a začínala prudce stoupat, byla vysoko zavátá čerstvým sněhem. Nakonec jsme nebezpečný úsek zdolali a po čtyřech hodinách jízdy dokodrcali až k Mrákotínu.

Museli jsme zaparkovat skoro půl kilometru před vesnicí, za dlouhou šňůrou aut. V první chvíli jsme mysleli, že snad došlo k nějaké nehodě, až později jsme pochopili, že i přes sněhovou kalamitu je u Mikulíka takový nával. Procházeli jsme kolem zaparkovaných aut všech možných typů a značek, od Karlových Varů až po Trnavu, dokonce tam stálo Volvo ze Senice a Trabant z Košic. Všechno to byla auta pacientů pana Mikulíka, takže jeho domek jsme nemuseli nijak zvlášť hledat. U něho šňůra automobilů začínala. Ale i kdyby tam nestála žádná auta, byli bychom Mikulíkův dům snadno našli. Byl v Mrákotíně největší a nejhonosnější, spíš hrad než dům, bytelně postavený, důkladně podsklepený, jednopatrový s obytným podkrovím, čerstvě omítnutý šedým brizolitem. Pod okapem byla fasáda zdobena plastickým obloučkovým vlysem tmavě okrové barvy. Pak následoval asi metr vysoký sgrafitový pás loveckých scén a také obrovské plochy mezi čtyřmi velkými třídlými okny vyplňovala sgrafita s třemi impozantními portréty. První z nich znázorňoval Hippokrata, druhý Galéna a třetí dvojnásobného laureáta Nobelovy ceny Linuse Paulinga. Aby nikdo nebyl na pochybách, koho portréty představují, byly opatřeny nápisy. Sarkasticky mě napadlo, že čtvrtého z největších lékařů v historii lidstva nalezneme uvnitř.

Měli jsme štěstí. Byli jsme poslední, kteří byli vpuštěni do čekárny, další by se tam už nevešli. Lavice, které vroubily stěny rozlehlé garáže, sloužící jako čekárna, byly neprodyšně obsazeny lidmi nejrůznějšího věku, vzhledu a zřejmě i profesí a sociálního postavení. Byly tam matky s docela malými miminy v peřinkách, těhotné ženy, zdatné vypadající mladíci, štíhlé dívky ve výstředních šatech, pečlivě upravené dámy i ubohoučké stařenky a stařečci o holích a o berlích. Všichni bez rozdílu však měli ve tváři úzkost, strach a jejich ztrápené rysy prozrazovaly bolest. Byli zadumaní a mlčeli. Ticho bylo tíživé. Začal jsem se obávat, jestli na mě vůbec přijde řada, a měl jsem dojem, že ostatní zažívají podobné pocity. Spočítal jsem, že je nás v čekárně zhruba osmdesát, přece jen moc, přestože někteří tu určitě byli jen jako doprovod. A pan Mikulík ještě nezačal ordinovat.

Po chvíli se otevřela malá plechová dvířka uprostřed delší stěny garáže, přiléhající k domu. Vešel jimi asi dvacetiletý hubený mladík nápadně vysoké postavy. Byl trochu sehnutý, jakoby nahrbený, z obličejové popelavé barvy vystupovala černá pichlavě zářící očka, prořídlé umaštěné vlasy měl až po ramena a jeho podlouhlý vyzáblý obličej ještě prodlužovala řídká koží bradka. Měl šedavé plandavé termotriko s dlouhými rukávy a černým nápisem Oxford University, obnošené modra-

vé džíny a zánovní adidas. Z tenkého krku mu splýval velký zlatý kříž moderního tvaru. Pomalu a téměř neslyšně se sunul k vratům čekárny. Zamkl a vrátil se beze slova zpět.

Na mne vystoupení podivného mladíka zapůsobilo tísnivě. Zdálo se, že na většinu ostatních mělo právě opačný účinek – jeho počínání sledovali s úctou. Po jeho odchodu se začal rozvíjet v malých skupinkách tlumený hovor. Z útržků jsem poskládal, že Mikulík má dnes návštěvu až z Prahy. Známý chirurg profesor H. z fakultní kliniky za ním přijel na konzultaci. Před domem na profesora čeká šestsettrináctka s řidičem. Hned jak odjede, začne Mistr Mikulík ordinovat. Nejprve vezme těhotné, potom půjdou mimina a nakonec ostatní. V tom pořadí, jak se zapsali do prezenční knihy. Přišlo mi legrační, že Mikulíkovi s obdivem říkají Mistr, ale snažil jsem se tvářit se vážně jako ostatní. Čekal jsem, že Eva nevydrží a začne se smát, ona však zaujatě sledovala dění kolem. Hovor se stočil k tomu, kolik lidí a co všechno Mistr vyléčil: plotýnky, ischias, revma, infarkt, ledviny, žaludeční vředy, žlučník i hlasivky, neplodnost, impotenci a rakovinu.

Řeči v garáži připomínaly sousedské klábosení. Venku hvízdala meluzína a v garáži bylo teplo. Prostor osvětlovala jediná mléčná žárovka, která vytvářela útulné přitímní. Na kratší průčelní stěně byla rozvěšena různě vyvedená poděkování Mistrovi za pomoc a vyléčení, od destiček z bronzu a zlatých nápisů v mramoru až po řádky psané roztřesenou stařeckou rukou a neohrabané dětské písmo na linkovaném papíře. Delší stěna byla zpola pokryta pestrobarevnými pohlednicemi ze všech konců světa a na dvou zbývajících stěnách, obložených dřevem, byly natlučeny kované hřeby a skoby jako věšáky. Kabáty, bundy a kožichy na nich visely jako bohaté hrozny vína. Ale jak jsem zjistil z prezenční knihy, dnešní počet návštěvníků nebyl nijak vysoký. Naopak špatné počasí, vánice a mráz zřejmě mnohé pacienty odradily. Běžně k Mikulíkovi chodilo až devadesát lidí, pětadvacátého srpna minulého roku jich uzdravil dokonce sto dvacet sedm.

Z řečí kolem vplynulo, že Mistr se může zdát drsný, na první pohled až nepříjemný, ve skutečnosti má zlaté srdce a zlaté ruce.

Konečně se otevřely dveře a z nich znovu vystoupil mladý pomocník. Pokynul do neurčita. Zvedla se jedna těhotná žena s miminem v náručí a váhavě, s ustaraným výrazem ve tváři vstupovala do dveří ordinace. Bylo přesně půl dvanácté. Zdálo se mi, že žena je uvnitř celou věčnost, avšak podle hodinek tam nebyla ani čtyři minuty. Když vycházela, bylo zřejmé, že v ordinaci se udála proměna. Byla sebejistá, plná důvěry v to, co má i co ji čeká, ve tváři měla vepsáno odhodlání porodit krásného zdravého chlapce.

S údivem jsem pozoroval, že podobná proměna potkala i ostatní. Jako by všechny obavy zanechali v ordinaci a odnášeli si sebedůvěru, podloženou nadějí, že potíže a trápení pominou a nahradí je zdraví, radost a štěstí.

Dostal jsem se na řadu před půl čtvrtou. Přestože jsem se snažil zachovat si ke všemu, co se dělo, odstup, sevřel mě pocit úzkosti. Eva mi povzbudivě stiskla ruku, tentokrát měla její snaha spíš opačný účinek. Pocit svíravé tísně se ještě prohloubil. Bylo mi, jako by se mělo rozhodnout o mé budoucnosti,

ba o mé existenci. Vešel jsem do ordinace asi stejně váhavě jako ostatní.

Mikulík byl podsaditý pořizek střední postavy. Husté prošedivělé vlasy na ježka mu dodávaly chlapeckého vzezření. Působil mladistvým dojmem, přestože mu bylo přes padesát. Ruce měl upracované a mírně se mu chvěly, ale ve tváři měl soustředěný, docela příjemný výraz.

V místnosti, vzhledem k rozlehlosti stavení malé a těsné, moje napětí povolilo a najednou mi bylo docela dobře. Netušil jsem proč.

Ordinace byla vlastně kotelna, ne víc než dva metry dlouhá a metr a půl široká. Ve vzdálenějším rohu stál kotel a na bílé vylíčených stěnách se srážely kapičky vody. Stěny byly kromě krůpějí sražené páry holé, až na barevný obrázek polského papeže z předloňského kalendáře a litinový kříž ze starého náhrobku nad vstupními plechovými dveřmi. Poblíž dveří stál jednoduchý dřevěný stůl s lepenkovou krabicí od smetolu se dnem hustě pokrytým zelenými stokorunami. Také jsem mačkal v dlani stokorunu, s rozpaky a neobratně jsem ji upustil do krabice. Zdálo se mi, že navzdory zemské přitažlivosti odmítá padnout na dno. Nelitoval jsem, že o ni přicházím. Za uzdravení, ba za jakoukoli pomoc od bolesti bych byl s radostí obětoval třeba několik bankovek desetinásobné hodnoty, ale měl jsem trapný pocit studu: proto, že v krabici mezi nazelenalými stokorunami spočívaly i červenohnědé pětistovky, a hlavně proto, že jsem na takový způsob jednání nebyl zvyklý. Ze všeho nejvíc mě znervózňovalo, že Mikulík, sedící na kulatém verpánku, mé počínání se zájmem sledoval. Jakmile stokoruna dopadla, očividně ožil. Shýbl se a z malé italské ledničky vyndal dvě plzně, které se okamžitě orosily. Jednu z nich otevřel a několika hlty vyzunkl. Láhev obřadně postavil do dlouhé řady ke stěně a upřeně se na mě zahleděl.

Měl tmavou flanelovou košili s velkými našitými kapsami, šedomodré manšestrové kalhoty a semišové mokašiny. Stačil jsem si všimnout, že nemá nic kovového, ani hodinky ani prsten. Působil uklidňujícím dojmem, i když na druhé straně vzbuzoval autoritu a čímsi nepostřehnutelným dával najevo převahu. Pomalu vytáhl z malé zásuvky pod stolkem zlatavé pouzderko z eloxovaného hliníku, rozevřel je a vyklepl z něho holandský doutník Henri Wintermans v celofánovém obalu. Opatrně ho rozbil, speciálním doutníkovým nožičkem odřízl špičku a zapálil si. Místnost zalila zvláštní, docela příjemná kořeněná vůně. Pak schoval nožič do stolku, pouzderko, celofán a korunku od piva posbíral ze stolu a odnesl do proutěného koše stojícího v rohu místnůstky vedle kotle.

Necítil jsem se nijak stísněně, ale hovor jsem nezačal, podřizoval jsem se jaksi dobrovolně a automaticky Mistrově vůli.

Mikulík se neposadil. Zůstal stát proti mně, odložil zapálený doutník na velký skleněný popelník a vytáhl z kapsy kovovou tyčku ve tvaru řeckého písmene *ni*, což byl patrně jeho vyšetřovací detektor. V tu chvíli se z jeho pohledu vytratilo všechno, co ho předtím lidsky přibližovalo. Stroze mi poručil sundat všechny kovové předměty a pohybem ruky naznačil, abych je odložil na stůl. Uchopil detektor mezi palec a ukazováček pravé ruky tak, že dolní špička písmene *ni* směřovala proti mně, a pomalými pohyby jím začal přejíždět podél

mého těla ve vzdálenosti asi deseti centimetrů. Nejprve shora dolů a potom kolem dokola napříč. Zdálo se, že mě sešněrovává pomyslným provázekem, který vycházel z jeho detektoru. Ruka se mu občas zachvěla, ale jeho tvář nepozbyla ani na okamžik hluboké soustředění.

Když skončil, napřímil se, zasunul detektor pomalu do kapsy a posadil se. „Máte porušenou funkci levé ledviny. Bolesti můžete mít i na pravé straně.“ Začal úsečně, neosobním hlasem, jako by se s přemáháním odkudsi vracel do skutečnosti. „Musíte přestat pít. Nanejvýš dvě tři plzně denně. Víno žádné, ani červené. A kořalíčky vynechat úplně. Ani sodovky, ty jsou metlou lidstva. Kysličník uhličitý je pro lidský organismus hotový jed.“ Jeho dikce postupně ztrácela ostrý tón a přecházela do živé spoluúčasti, projevované ovšem stále mentorským způsobem. „Žádné rozčilování, práce vás příliš vyčerpává, hlavně psychicky. Musíte si najít rozptýlení v nějaké zálibě. Třeba ve filatelii, sbírání známek.“

Rozhodl jsem se také promluvit. „To udělám docela rád. Budu pokračovat v rodinné tradici. Mám doma slušnou sbírku známek po pradědečkovi. Sbíral Itálii a Pyrenejský poloostrov, od roku 1870.“ Mikulík ožil a já dostal nápad: zkusím navázat bližší kontakt. „Všiml jsem si, že jste zřejmě vynikající filatelista. Na pohlednicích ve vaší čekárně chybějí známky a byly odlepeny šetrně. Zřejmě odborně,“ vysvětloval jsem, odkud vím o jeho filatelistickém koníčku. „Možná by vás moje sbírka zajímala.“

„Dám vám speciální čaj. Z nepraškové flóry. Budete ho pít pravidelně. Před snídaní, před obědem a po večeři. Ráno jeden a půl deci, v poledne deci a večer půl deci. Do konvice dáte zarovnanou kávovou lžičku čaje, zalijete dvakrát převařenou vodou se špetkou soli. Musí projít varem! Necháte odstát dvanáct minut a potom vypijete. Najednou celou dávku, ale pomalu. – Ať přijde další.“

Mikulík na moje řeči o známkách slovy nezareagoval, bylo však jasné, že ho má sbírka zajímá. Nechápal jsem, proč se o ní nerozhovořil. Napadlo mě několik možných vysvětlení: třeba si nechtěl zadat nebo bral svůj vztah léčitele a pacienta striktně obchodně a nechtěl jej zatěžovat jinými záležitostmi anebo se obával, že by ztratil něco ze své nadřazenosti. Zřejmě je mnohovrstevná osobnost. Chvilí se chová jako typický introvert, pak zase jako typický extrovert.

„Máš nemocnou ledvinu,“ řekla Eva, když jsme se ocitli před garáží. Byla již tma a mráz ještě zesílil.

„Jak to víš? Z ordinace není nic slyšet.“

„Každý druhý říkal, že má nemocnou ledvinu. Ti zbývající o své nemoci nemluvili, ale všichni byli už napůl vyléčení hned při odchodu z Mikulíkovy ordinace. – Dostali jsme oba lekci, vid?“ pousmála se.

Při zpáteční cestě jsme se bavili vymyšlením různých teorií, proč Mikulík na lidi zabírá, až jsme na všechny komplikace cestování i na mou nemoc skoro zapomněli.

Eva se svou kamarádkou magistrou Drozdovou zjistily, že záračný čaj pana Mikulíka je směs malinového a jahodového listí s trochou mateřídoušky, heřmánku a máty peprné, takže uškodit v žádném případě nemůže. Na chuť byl docela lahodný, na žízeň dokonce vynikající. Záměr obnovit s Mikulíkem

kontakt co nejdříve jsem nedodržel. Na rentgenu a ultrazvuku se konečně ukázalo, že příčinou mých potíží je žlučník, který začal dráždit slinivku břišní. Bylo proto nutné nejprve vyléčit začínající zánět slinivky, což zabralo skoro dva měsíce, a potom absolvovat operaci žlučníku. Všechno proběhlo hladce a bez komplikací. Za další dva měsíce jsem málem nevěděl, že jsem byl nemocný.

V nečinnosti na nemocniční posteli jsem měl dost času na přemýšlení o Mikulíkových praktikách. Naštěstí mám docela spolehlivou deskripční paměť na místa, děje i pocity, a tak jsem si jako z videokazety promítal svou návštěvu u Mikulíka. Postupně jsem vyretušoval své vlastní pocity a zainteresovanost a pokusil se zkonstruovat rámcový model jeho pracovní metody.

Mikulíkovo pracoviště začínalo už na konci dlouhé šňůry zaparkovaných automobilů. Značky ze vzdálených koutů republiky, občas i nějaká vídeňská, jsou působivou součástí reklamy. Udělají dojem snad na každého. Propagace je o to účinnější, že jejím strůjcem není léčitel, nýbrž jeho pacienti. Působí proto i na uvážlivé a strážlivé, připustí, že takový věhlas má nějakou faktickou příčinu, alespoň do jisté míry objektivní. V každém, kdo přichází, posiluje naději a víru, že se dobře rozhodl, že hledá pomoc na správné adrese. Konečně zárodek naděje si přináší, byť jej vyvolala jen skepse z neochoty či bezmocnosti lékařů.

Jiným působivým znakem je Mikulíkův výstavný dům, doklad úspěchu a prosperity: pomoci může ten, kdo je sám silný a mocný. Romantici tu naleznou své jeleny a my, kteří máme jiný vkus, můžeme alespoň ocenit dokončení tak bytelné stavby. Sgrafitové portréty připomínají starým babičkám obrazy svatých, ale i ti znalejší, kteří vědí, že jsou to obrazy slavných lékařů, v nich vidí spolehlivou záštitu konání člověka, k němuž se obrazení o pomoc. Jakmile otevřeme dveře čekárny, jsme okamžitě lapeni. Stáváme se součástí prostředí, součástí Mikulíkova modelu. Máme tu své místo, docela pohodlné, ale ne zas moc, musíme pro své uzdravení i sami něco obětovat. A tak sedíme na tvrdé lavičce. V pološeru ani nemůžeme číst, detektivku proto necháme v tašce. Nebude nás rozptylovat, můžeme soustředěně poslouchat popis rituálu, abychom byli správně naladěni a připraveni: za všechno v životě se musí platit, každý nemocný upřímně proklamuje, že za zdraví by dal nevíme, což nechť učiní vložení patřičné bankovky do krabice; stokoruna je nejmenší možný přijatelný obnos, vyšší hodnota bankovky by mohla zajistit lepší vyléčení.

O úspěšnosti léčení svědčí kdeco. Útržkovité hovory i důkazy, která máme před očima, vyvedena ve všech možných podobách. Každý zde nalezne důkaz podle svého vkusu. Pohlednice z cest dokládají věhlas šířící se světem.

Kdyby snad někdo pomyslel, že prosebníků je dnes mnoho jen náhodou, vyvede ho z omylu prezenční kniha. Zápisy neslouží jenom k určení pořadí, všimneme si, jak je kniha tlustá a že dnešní hojná návštěva je spíše slabší než jindy. Pocítíme uvolnění, Mistr nás přijme. To ještě vzroste, když jeho pomocník uzamkne dveře. Nikdo další se dnes k Mistrovi nedostane. Jsme mezi vyvolenými.

Pomocník udržuje kázeň a řád. Ani promluvit nemusí. Ba-

bičkám připomíná biblické učedníky Páně, je pro ně možná jedním z apoštolů, který zrovna povstal od Poslední večeře. Pro mladé je přitažlivým vzorem, je jedním z nich, má džiny jako oni a termotriko si koupil v Tuzexu mezi prvními. Pro střední věk je sympatický tím, že jeho uhlazené vážné chování kontrastuje s chováním stejně starého holomka, s nímž mají doma potíže. Pro všechny symbolizuje hierarchii. My jsme prosebníci, on učedník, který nás uvede k Mistrovi. Ztělesňuje odstup i kontinuitu.

Ve chvíli, kdy po dlouhém čekání konečně přijdeme na řadu a vstupujeme do ordinace, jsme málem přesvědčeni o úspěchu léčení. Pocítujeme aktivní spoluúčast, vlastní přispění. Chceme se uzdravit. Mistrovi vlastně zbývá naše pocity potvrdit.

Mikulíkův pracovní proces je promyšlený a účelný. Nedělá nic nadbytečného, nic, co by mohlo odvádět od hlavního cíle. A také nic, co by mohlo vzbudit pochybnost o úspěchu.

Ani my nejsme na pochybách. Upustíme patřičnou bankovku a odevzdáme se do Mikulíkových rukou. Mistr je blízký pohodlným oblečením i svými slabůstkami, pivem a doutníkem. Má rád, stejně jako my, lepší kvalitu: plzeň a Henriho Wintermanse.

Vyšetření nebolí, není nepříjemné. Přestože trvá krátce, nemáme pocit, že by bylo odbyto. Mistr se mu věnoval soustředěně, vložil do něho všechny síly. Přesvědčuje o tom každým pohybem, gestem i výrazem. Stejně účelně a srozumitelně sdělí, co nás tíží, v čem je příčina a v čem tkví úspěch léčení. Mistr nediskutuje, není proč, on je odborník znalý věci a my se máme podřídit jeho autoritě.

Neměl jsem přitom pocit urážlivé podbízivosti ani nadnesené přezíravosti. Jistota a naděje vznikala jaksi přirozeně, což umocňoval pocit tajemna, který Mikulík vytvářel a nechal působit. Lidé se sklony k přemrštěnému romantismu snadno dospějí k přesvědčení, že ovládá nějakou tajemnou nadpřirozenou sílu, a ti s racionálnější uvažováním se mohou domnívat, že má zvláštní znalosti, možná principiálně jiné, než na jakých je postavena naše medicína. Mikulík je vlastně vynikající praktický psycholog. Dospěl jsem k názoru, že některé z jeho praktik bych měl využít ve své praxi v psychologické poradně. Dosud jsem se snažil každého pochopit, vcítit se do jeho pocitů a uvažování při nekonečných kamarádkých rozhovorech, pro obě strany často únavných. Perná práce nebývá vždy úspěšná.

Připustil jsem, že zrovna v případě Ireny Mrázové jsem svou metodu opustil. Prostě mi tehdy ujely nervy a mimoděk jsem užil Mikulíkovu techniku: dal jsem najevo převahu a autoritu. Ukázalo se, že účinně. Ještě v nemocnici mě navštívil Tomáš Mlejnek a pěl ódy, jak pěkně jsem Mrázovým pomohl, že teď jsou Irena s Josefem pořád spolu jako hrdličky.

Poučen v praktické psychologii Mikulíkem, začal jsem rozebírat běžný model lékař – pacient.

Stejně jako k Mikulíkovi jde nemocný ke svému závodnímu nebo obvodnímu lékaři. Obvykle hned při vstupu do čekárny bývá jeho důvěra v pomoc nalomena. Pokud někdo z pacientů promluví o léčbě, obvykle si stěžuje: je zde už posedmé, pořád ho posílají na nějaká vyšetření, všude se musí zvlášť objednat a potom ještě přijít znovu, zase je nutné dlouho čekat

a nakonec musí pro výsledek, což je strašná ztráta času a hrozná otrava, ale hlavně únava – a stejně to k ničemu nevede. Doktor se na člověka ani nepodívá, hledí jenom do papírů, mluví nanejvýš se sestrou. Všechno vlastně vyřídí sestra – dotazem na příjmení a křestní jméno, bydliště a rok narození, aby mohla vyplnit recept a doporučení k novému vyšetření pomocí dalších, stále složitějších přístrojů.

Přístroje pro pacienty moc příjemné nejsou. Nebudí důvěru, jsou studené a nepochopitelné. Člověk má pocit, že je jim vydán napospas. Nemůže je zastavit ani požádat o strpení, když mu působí bolest. Pokud mu pomohou navrátit zdraví, pacient na ně rád co nejrychleji zapomene. Zažil jsem to konečně na své kůži: když lékaři nemohli přijít na příčinu mých potíží, posílal jsem všechny přístroje do horoucích pekel a ani by mne nenapadlo to odvolat, když mou diagnózu stanovil rentgen a ultrazvuk.

Lékaři vidí věci jinak. Komplikované a nám neznámé přístroje jsou pro ně běžnou věcí. Představují všední pomocníky, nebojí se jich a spoléhají na ně – možná až přespříliš – a mnohdy si to ani neuvědomují. Právě v tom je možná problém. Lékař si prohlédne náš záznam z laboratorního vyšetření, snímek nebo graf na obrazovce terminálu, ví, co nám je, a mnohdy ho ani nenapadne vrátit se a podívat se *in natura* na to, jak my s touto nemocí vlastně vypadáme. Mohl by pak srovnávat, ověřovat svůj odhad a tříbit své uvažování! Navíc by svým dobrým odhadem mohl v příštích obdobných situacích zkrátit nepříjemné martyrium vyšetřování a léčení by bylo rychlejší a hlavně jaksí přirozenější. Pacient by měl přitom pocít spolupráce, zdání osobního zájmu lékaře by v něm posilovalo důvěru.

Do Mrákotína jsme se s Evou dostali až začátkem července. Přijeli jsme poměrně brzy, po deváté jsme byli na místě. Ve městě bylo zřejmě dusivé parno, tady na vysočině vál mírný větřík, obloha byla modrá a bylo příjemně. Na jedné z odboček před Mrákotínem jsme objevili v opuštěném žulovém lomu nevelké jezírko, skoro průzračné. Borovice nad lomem vrhaly stín a břeh byl provoněný mateřídouškou. K Mikulíkovi jsme se vydali až po poledni.

Nesl jsem několik známek z pradědečkovy sbírky: pět exemplářů z nejstaršího období a několik kousků z dvacátých let, které byly na pohled efektní. Výběrem jsem si hlavu příliš nelámá, ve filatelii se moc nevyznám.

Cestou k Mikulíkovu stavení jsme se s Evou sázeli, jestli Mikulík pozná mé uzdravení, nebo jestli naopak usoudí, že to se mnou jde z kopce a potřebuji jeho další léčbu. Byl jsem přesvědčen, že určitě odhalí, jaký jsem teď chlapík, a bude to považovat za výsledek své léčby. Eva tvrdila, že jsem ještě pohublý a pro Mikulíka to bude signálem pro zintenzivnění dlouhodobého léčení.

Pobyt v Mikulíkově ordinaci se zpočátku podobal prvnímu. Jakmile Mistr zasunul detektor do kapsy a chystal se promluvit, očekával jsem, že uslyším i téměř stejná slova.

„Funkce vaší levé ledviny je v normě. Je nenarušená. Jste na prosto zdrav. Léčení skončilo.“

Z překvapení jsem na známky zapomněl. Připomněl je Mikulík.

„Máte s sebou známky, jak jste posledně povídal?“

Nad známkami byl u vytržení. Zvláště ty starší ho zaujaly. Byl srdečný, hovorný, po úsečnosti ani stopy. Domluvili jsme, že příležitostně mu ukáží celou sbírku. Zdůraznil, že teď nejsem pacient, že jsme přátelé, příště se mám okamžitě ohlásit.

Eva nemohla pochopit, že Mikulík tak dobře ovládá fyziognomii a že je tak výborným psychologem, na první pohled jsem opravdu moc dobře nevypadal. „Byl by lepší fyziognomik než Lavater, lepší frenolog než Gall a lepší psycholog než Jung. Že by byl takový renesanční duch, lepší než ti tři věhlasní učenci-praktici minulých dvou století dohromady? Nebo že by na tom jeho detektoru přece jenom něco bylo?“ řekla s úsměvem.

Pak dospěla k závěru, že pro člověka, který se pozorováním lidí zabývá neustále, to není asi moc obtížné. Ona mě vídá každý den, v krátkých intervalech se spojitá změna projevuje tak nevýrazně, že je skoro nepostřehnutelná, zatímco po delším čase je průkaznější a mnohem lépe patrná. Mikulík má zřejmě výbornou paměť a dobrý postřeh, na tom konečně z velké části závisí úspěch a prosperita jeho podnikání.

Na třetí návštěvu Mrákotína jsme se vydali za necelý měsíc, koncem července. Opět byl pěkný slunný den. Zašli jsme k jezírku v lomu, koupali se, opalovali a potulovali se po okolí. K Mikulíkovi jsme se dostali v podvečer. Otevřela nám svěží drobná žena, na pohled sotva čtyřicetiletá. Představili jsme se. Paní Mikulíková trochu zaváhala. Dodal jsem, že chceme manželovi ukázat sbírku známek a že jsme domluveni. Zareagovala vstřícně. Zavedla nás do haly, zařízené jednoduchým sektorovým nábytkem a praktickou sedací soupravou s nízkým čtvercovým konferenčním stolem. Usadila nás a odběhla. Za pár minut přišel Mikulík. Měl na sobě bílý laboratorní plášť a vypadal v něm jako pracovitý docent z přírodovědecké fakulty. Přivítal nás srdečně, Evě obřadně políbil ruku.

„Jsem ráda, že vás poznávám a že vám mohu osobně poděkovat za manželovo uzdravení,“ řekla Eva s předstíraným dojetím.

Mikulík byl zjevně polichocen. „Pomáhat bližním je nejušlechtilejší povinnost.“

Byli jsme uvedeni do obývacího pokoje. Vypadal bombasticky. Seděli jsme v rohu místnosti v plyšové soupravě, která byla tak obrovská, až jsme se v ní ztráceli. Pokoj však byl natolik rozlehlý, že v něm souprava nepůsobila nijak mohutně. Celou stěnu proti oknům až do stropu zabírala leštěná mahagonová sestava, plná broušeného i moderního hladkého skla a drahého porcelánu. Zbývající stěny zakrývaly spousty olejomalby, většinou krajina a krajinek, a mezi nimi se nápadně vyjímal několik velehorských štítů a obrazů rozbouřeného moře a veliký Mikulíkův portrét. Nad mramorovým krbem se vzpínalo rozložitě sobí paroží. Kolem krbu byla rozestavena tři červenoohnědá křesla a několik zlatavě zdobených orientálních sedátek. Podlahu pokrýval vysoký plyšový koberec s výrazným růžovým květinovým vzorem. Stěna mezi okny byla obložena nejrůznějšími starodávnými hodinami, uprostřed stály největší, skoro dvoumetrové rokokové hodiny z míšeňského porcelánu. Těsně u stropu visel ohromný křišťálový lustr a nad bytelným dubovým konferenčním stolem, který doplňoval sedací soupravu, visela na černé kroucené šňůře bílá lampa ve tvaru rotačního elipsoidu.

Paní Mikulíková přinášela postupně chlazenou šťávu, mísu nejrůznějších chlebičků a nakonec zmrzlinové poháry se šlehačkou a černou kávu.

Řeč se stočila ke známám. Zdálo se mi, že Mikulík by nebyl překvapený, kdybych mu pradědečkovu sbírku nabídl jako dar za vyléčení, ale byl by patrně ochotný obětovat za ni i určitou částku peněz. Zřejmě vyčkával, aby uzdravenému pacientovi poskytl příležitost náležitě se odměnit svému zachránci, zvláště když je nyní jeho přítelem.

Částka, kterou posléze navrhl, když jsem se neměl k darování, mi vyrazila dech. Dvacet tisíc! Nepodařilo se mi asi úžas úplně zakrýt, netušil jsem, že by sbírka mohla mít nějakou zvláštní hodnotu. Mikulík si mé ohromení vysvětlil jinak. Zvýšil nabídku na dvojnásobek. Vzpamatoval jsem se a předstíral váhání. Ani nevím, jak se mi to podařilo.

„Sbírka je rodinnou památkou ... Nikdy jsem neuvažoval o jejím prodeji ... To ovšem nevylučuje, že bych ji ve výjimečném případě nebyl ochoten prodat, zvláště když máte o ni zájem vy. Jsem vám nesmírně zavázán, určitě bych ji neprodal nikomu jinému. Máte pochopitelně přednostní právo ... Věc je ovšem poněkud komplikovaná ... Sbírkou vlastním napůl se svou sestrou a k prodeji musím získat její souhlas. – Předpokládám, že sestra nebude mít námitky,“ řekl jsem naráz rozhodně. „Kdyby přece jen nesouhlasila, pokusím se ji přesvědčit.“ K vlastnímu údivu jsem díky neexistující sestře dokončil své obchodní jednání žoviálním tónem, jako by desetitisícové obchody s okamžitou nabídkou dvojnásobku původní částky byly pro mne běžnou záležitostí. Zatím jsem měl praxi jenom s přepočítáváním drobných vrácených v samoobsluze. Zdálo se, že Mikulík vše chápe a je s vývojem našeho jednání spokojen.

Eva se také vzpamatovala. „Vy jste úžasný člověk, vyznáte se v tolika věcech. Tak dokonale! To snad musí být dáno od malička do vínku,“ říkala se zářivým úsměvem.

„Bývá to tak, ale můj případ byl složitější,“ povzdechl Mikulík. Eva na něho tázavě pohlédla.

„Já se musel tvrdě vypracovat. Nic mi nešlo snadno. Měl jsem neradostné dětství. Rodiče byli přísní. Měli moc práce na poli a v hospodářství a se mnou se nemohli mazlit. Jako dítě jsem byl slabý a býval i hodně nemocný. Celé týdny jsem proležel doma v horečce. Úplně sám! Byl jsem nejmenší ve třídě a taky nejslabší. Každý si na mě troufl. Já rvačky nenáviděl, neuměl jsem se prát. Když jsem přišel domů zbitý a potlučený, otec mi ještě přidal – za to, že se neumím bránit! Snažil jsem se tedy vyniknout jinak. Začal jsem se pilně učit. Ale tím jsem spolužáky popouzel. Byl jsem pro ně šprták a mstili se mi všichni statní hlupáci,“ řekl procítěně, jako by to ještě dnes po tolika letech bolestně prožíval.

Příznání k slabosti mi nešlo dohromady s jeho nynější sebejistotou, na níž měl vybudovanu dobře promyšlenou prosperující živnost.

Eva se podobnými úvahami nezabývala. „Největší cenu má to, čeho člověk dosáhne vlastními silami,“ řekla s důrazem.

„Máte pravdu,“ pokýval Mikulík zádumčivě hlavou. „Mé dětství bylo natolik kruté, že na ně nerad a málokdy vzpomínám. – Jako kluk jsem u jezírka v lomu probřečel celé hodiny. Byl

jsem osamocený. Neměl jsem za kým jít, všichni se mi jenom posmívali. Až jsem byl trochu starší a uměl číst, bylo mi o něco líp. Po dědečkovi písmákovi a kronikáři zůstala bohatá knihovna, přečetl jsem kdeco: o přírodě, o zvířatech, o filozofii a nejráději jsem si prohlížel staré herbáře a pročítal knihy o józe a o zen buddhismu a o indickém a čínském lékařství. Moc jsem jim sice nerozuměl, ale přitahovaly mne od samého začátku. – Asi to byl projev jakéhosi předurčení, protože jsem se k nim neustále vracel a četl je pořád dokola,“ řekl trochu nadneseně. „Tehdy jsem uvykl číst všechno tak dlouho, dokud tomu nepřijdu na kloub. Pak jsem objevil staré kroniky a v nich příběh mráкотínské starosty Uličného. – Když se narodil, byl neduživý, až si všichni mysleli, že umře. Měl křivici a v pěti letech dostal záškrt. Nikdo nevěřil, že přežije. A on se z toho dostal. Jako zázrakem! Měl zvláštní povahu, vůbec nic si nedělal z posměšků. S nikým neztrácel čas. Byl uzavřený a velice usilovný, všechno dělal tak dlouho, až se mu to podařilo. Když ostatní viděli, že na výsměch nedbá, po čase s tím přestali. Uličný získával respekt. Pak se stal starostou, a dokonce poslancem. Až ve Vídni. – Já si tenkrát uvědomil, že nezáleží na tom, co si o schopnostech člověka myslí jiní, ale jen na tom, jak si sám věří a co dokáže.

Uličný mě poučil. Když jsem zvážil, co všechno vím o přírodě, o dějinách, o filozofii, usoudil jsem, že nikdo z posměváčků se mi nemůže rovnat. Začal jsem na sobě usilovně pracovat. Ani o holky jsem tenkrát nestál!

Po škole jsem šel do učení v okresním městě. Chtěl jsem sice studovat na gymnáziu, ale nakonec jsem se raději bez odporu podvolil rozhodnutí rodičů. Tenkrát jsem pochopil, že nemá smysl protivit se vůli mocnějšího. Tím se jenom ztrácí energie, mnohem účinnější je rozvíjet vlastní síly. Člověk se pak stane silnějším. Ti dříve mocnější se mu pak obvykle podvolí, ochotně a rádi. Úplně automaticky.

Tehdy jsem započal i s fyzickým tréninkem. Do učení jsem chodil pěšky, přes les, sedm kilometrů tam a sedm kilometrů nazpátek za každého počasí. Střídal jsem chůzi s během a po roce tréninku jsem běhával celou cestu bez zvláštního vypětí.

V době učení jsem přečetl skoro celou okresní knihovnu. Všechny maturanty bych hravě strčil do kapsy. – A ve dvaceti letech jsem dokonce vyrostl!“ Teď bylo jasno. Mikulík byl zvláštní kombinací podprůměrných fyzických dispozic s patrně nadprůměrným intelektem a s nebývalou houževnatostí. Dospěl k sebeuvědomění a poznání, k němuž mnozí nedozrají po celý život nebo se mu po celý život úspěšně brání, k víře ve vlastní schopnosti a ke způsobu jejich rozvíjení. Všechno své úsilí zaměřil k sobě a postupně se stal jediným objektem svých snah. Naučil se ze všeho maximálně pro sebe těžit, ve všech směrech a všemi možnými způsoby. Pak začal těžit i z víry v sebe sama. – Ale zatím jsem nenacházel příležitost, abych Mikulíka přiměl k hovoru, jak přišel ke své živnosti a na jakém principu jsou založeny jeho léčitelské praktiky.

Eva nadšeně potřásla hlavou. „Obdivovala jsem vás jenom jako skvělého lékaře, vůbec jsem netušila, že by tak vynikající specialista mohl být všestranný a tak komplexní!“

„To je úžasné, paní, jakou vy máte intuici! Vždyť svou metodu,

kerou jsem snad skromným dílem přispěl k dobru lidstva, nazývám bikomplexní.“

A umlkl. Snad neustane v nejlepší. Naštěstí šlo jen o odmlku, která měla podtrhnout význam Mistrových slov.

„Komplexní princip jsem aplikoval ve speciální oblasti, pro člověka nejdůležitější, totiž v pomoci nemocným, v medicíně.“

Mistrovi se v očích objevil mystický výraz a zdálo se, že i Evin půvab začíná být pro něho vedlejší.

„Můj bikomplexní princip je univerzální i z historického hlediska. Již antičtí učenci věděli, jak důležitou roli v lidském organismu hrají tělesné tekutiny, a dokázali docenit i význam fyziologie. Přitom neměli k dispozici žádné přímé experimentální údaje. Hippokratés přece vůbec neprováděl pitvy! Renesanční lékaři zase hledali projevy jednotlivých nemocí ve zjevu a chování nemocných. A v 19. století našli vědci vzájemné vazby mezi funkcemi jednotlivých orgánů. Člověka si představovali jako chemickou továrničku,“ pousmál se chápatě. „My dnes víme, že lidský organismus je složitý chemický koncern, se vším všudy. I se správnou radou a se všemi jejími intrikami, slabostmi a třeba i vrtochy,“ vysvětloval shovívavě.

„Člověk je bikomplexní celek fyzická a psychická. Bikomplexně se také projevuje: vnitřně a zevně. – Takže je potřeba opět na něj bikomplexně působit,“ přešel do důrazného neosobního tónu. „K vnitřní léčbě využívám přírodní nepraškovanou flóru, zevně modifikuji aurium.“

Eva slabě vyjekla, byl to její trik, jímž dokázala odvrátit výbuch smíchu v nevhodné situaci.

V tom okamžiku se Mikulík odmlčel a do tváře se mu vrátil přítomný výraz. Asi Evinu reakci prokoukl, pomyslel jsem si s obavou.

„Patrně nevíte, co je aurium,“ řekl blahosklonně. „Máte-li hlubší zájem, mohu vám celý princip vyložit. – Nejlépe přímo v laboratoři, kdybyste se chtěli obtěžovat se mnou nahoru.“

Vydechl jsem si. Produkce neskončila, bude i demonstrace.

Laboratoř zabírala větší polovinu rozlehlého podkroví. Byla to světlá místnost s dvěma velkými ateliérovými okny ve střeše. Po celé délce tří stěn byl víc než metr široký pult ze silného, zřejmě speciálně tvrzeného kouřového skla. V levé části pultu byla rozložena sada krychlí různé barvy a různých velikostí. V jednom rohu bylo pečlivě uspořádáno dokonalé zařízení fotografické laboratoře a na stěně viselo velké promítací plátno. Pult pod ním byl prázdný. V druhém rohu stál přenosný televizor s videorekordérem. Další stěna mi připadala jako z dílny provazníka nebo ševce. Visely tam pečlivě uspořádané vzorky různých špagátů, motouzů, lanek a řemínků a kousek dál bylo něco ještě podivnějšího. Na zdi bylo zavěšeno cosi jako bohatá vzorkovnice látek a pod tím vším se povalovala spousta dalších divných věcí. Poznal jsem z nich jedině detektory, byly jich tam aspoň dva tucty a lišily se navzájem jenom nepatrně. Eva mě lehce koplá do kotníku. Pohlédl jsem k zemi až teď. Téměř polovina světlezelené betonové podlahy byla rozdělena sítí různobarevných linií na množství čtverců různé velikosti.

Vtom Mikulík Evu jemně uchopil za loket. Upozornil ji, aby nevstoupila do největšího z těch čtverců, a začal vysvětlovat.

„Od antiky učenci věděli, jak důležitá je čistící funkce lidských orgánů. Základem činnosti lidského těla je levá ledvina. Všechny poruchy jeho správného fungování koření v orgánu, který je také nejdříve indikuje. Podstatné ovšem je, aby nemocný přišel včas. Já dokážu rozpoznat vznikající nemoc již dva roky před jejím vypuknutím. Každý člověk totiž stav svého *ega* automaticky projevuje v *auriu*. Aurium je vrstva, kterou kolem sebe vyzařuje tělo. Poruchy *ega* se projevují změnami, respektive poruchami *auria*.

Existují mezi námi silné osobnosti, které mají zvlášť vyvinuté vrozené schopnosti, jež lze vlastním speciálním úsilím rozvinout. Pak dokážu modifikovat aurium svých bližních. – Prostřednictvím *psychionů*,“ řekl důrazně. „Každý člověk má v mozku psychóny. Je to zřejmé, neboť každý člověk myslí. Myšlení vzniká právě činností psychónů. Silná osobnost dokáže soustředit svou psychickou a mentální energii tak, že může psychóny vysílat ve formě psychionů a upravovat jimi narušené aurium ostatních jedinců. – Modifikaci! Silný subjekt, takzvaný senzibil, je schopen při koncentraci své psychické a mentální energie využít objektivní existence psychionů. Jistým problémem je způsob indikace poruchy *auria*. Já používám originální zónový indikátor vlastní konstrukce,“ řekl věcně a předvedl nám jeden z artefaktů, který jsem poznal v ordinaci a nazval jej detektorem.

„To, co zde vykládám, je jen velice stručné shrnutí výsledků mé téměř třicetileté práce, v níž stále pokračuji. V současné době se zabývám měřením odporu, který kladou *auriu* oděvy z různých látek, a současně si chystám materiály pro výzkum neefektivnější konstrukce antény pro zesilování proudu psychionů. Zatím se totiž vůbec neví, jaký vliv má parita počtu anténových prvků a jestli hraje nějakou roli druh a přírodní či umělý původ motouzu, kterým jsou propojeny.“

S Mikulíkovými jsme se rozloučili až po desáté hodině.

„Psychón, psychión, milión!“ zvolala Eva rozpustile. „Co je proti tomu čtyřicet tisíc!“

Usnuli jsme se, že dáme sbírku známek ohodnotit znalcem a jako záminku příští návštěvy u Mikulíka zvolíme oznámení, že sestra souhlasí s prodejem, že se však rozhodla udělat odhad.

Ukázalo se, že sbírka má hodnotu nejméně dvě stě padesát tisíc korun. Byli jsme zvědaví, jak bude Mikulík na tuto zprávu reagovat.

Při další návštěvě koncem prázdnin Mikulíka známky nezajímaly. Zjistili jsme, že praxi vykonává s přemáháním. Vypadal špatně. Obličej měl vráscitý, tváře propadlé, matný lesk v očích. Jako by se celý schoulil do sebe. Zestárl o deset let. Paní Mikulíková si postěžovala, že manžel lékařskou pomoc tvrději odmítá, a žádala nás, abychom mu domluvili a přesvědčili ho, aby šel do nemocnice. Pan Mikulík tvrdil, že nejerudovanějším odborníkem na poruchy levé ledviny je on sám. Nejlépe proto ví, jak je nemoc mnohdy úporná, v každém případě vyžaduje trpělivost, klid a kázeň.

V Mrákotíně jsme se pak zastavili až koncem října. Ani ne kvůli panu Mikulíkovi. Vraceli jsme se z Prahy a chtěli využít pěkného odpoledne a podívat se, jak vypadají oblíbená místa v podzimním zbarvení. Bylo tu krásně. Přírodní barvy se

teď ještě víc rozzářily do různých odstínů a vytvářely úchvatnou kompozici, kterou nepříjemně rozrušovala šňůra aut k Mikulíkovu stavení. Leskla se ve slunci jako laciná cingrlátka. Byla však alespoň dobrým znamením, že se pan Mikulík uzdravil.

Byl to omyl. V ordinaci kraloval pomocník.

Mikulík před měsícem zemřel na vleklou otravu způsobenou selháním pravé ledviny. Levá ledvina mu nefungovala několik let.

Kontakt: Prof. PhDr. Jaroslav Malina, DrSc., Ústav antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Viničská 5, 603 00 Brno, e-mail: jmalina@sci.muni.cz